

'Duits is soms lastige taal voor kinderboeken'

Interview met kinderboekvertaler Rolf Erdorf

Achtergrond - 9 oktober 2013

Sjoerd Kuyper, Anke de Vries, Dolf Verroen; dankzij vertaler Rolf Erdorf lezen ook Duitse kinderen deze Nederlandse kinderboekschrijvers. Komend weekeinde bezoekt hij het Duitse paviljoen van de Haagse Kinderboekenmarkt. Erdorf over zijn liefde voor de Nederlandse taal en de wereld van de kinderboeken. "Kinderboekschrijvers vinden zichzelf niet zo belangrijk."

Erdorf (1956) groeide op in een klein dorpje in de Eifel, grenzend aan België. "Het was een klein boerendorpje, niet veel te beleven. In de zomer werd het overspoeld met toeristen, waaronder veel Nederlandstalige. Wat mij opviel was de verhouding tussen ouders en kinderen. Die was veel losser dan ik gewend was." Erdorf ging Frans en Duits studeren in Bonn, waar zijn interesse voor de Nederlandse literatuur ontstond. Tijdens de cursussen Nederlandse literatuur kwam hij in aanraking met het werk van schrijvers als Louis Couperus en Gerard Reve. "Daarom ben ik Nederlandse werken in het Duits gaan vertalen."

Dat hij uitkwam bij kinderboeken was logisch: er was destijds simpelweg veel werk in het vertalen van kinderboeken. "Toen ik ervoor koos om vertaler te worden, werd er in Duitsland veel kinderliteratuur vertaald. Veel mensen vragen mij waarom ik niet verder ga met volwassen literatuur, maar het kinderboek is een genre op zich. De kinderboekschrijvers vinden zichzelf niet zo belangrijk als schrijvers van volwassen literatuur. Dat is een prettiger klimaat om in te werken."

Pedagogische bemoeienis

Erdorf zag het Nederlandse en Duitse kinderboek veranderen door de jaren heen. Het Duitse kinderboek verschilt tegenwoordig niet veel meer van het Nederlandse. Dat was in de jaren '80 wel anders: "Het Duitse kinderboek had veel last van pedagogische bemoeienis. Zo mocht je kinderen geen vuurtje laten stoken. Dat was al te heftig. In het Nederlandse kinderboek mocht dat wel. In Duitsland was het zelfs al te veel als je in een verhaal een kind een onderbroek liet aantrekken. Hierbij had je ook nog de scheiding tussen Noord- en Zuid-Duitsland: in het zuiden was men nog conservatiever."

Het Nederlandse kinderboek van nu wordt gekenmerkt door het realisme. Daarbij komt de schrijver met de taal dicht bij het kind. "Een mooi voorbeeld is Dolf Verroen. Hij schrijft veel voor kinderen die net beginnen met lezen. In zijn boek 'Zo sterk als een leeuw' staan alleen woorden van één lettergreep. Dat kan in het Duits bijna niet."

"Dat is het mooie aan het Nederlands: het leent zich veel meer voor het schrijven vanaf de basis. In het Duits zit je met al die moeilijke uitgangen, dat is veel lastiger. Het Nederlands is een zeer geschikte taal voor kinderboeken, omdat je dicht bij de lezer kunt komen. Het Nederlands is een soort orgel, je kunt er allerlei geluiden mee maken."

Het Nederlandse kinderboek doet het goed in Duitsland, aldus Erdorf. "Het Nederlandse kinderboek heeft een eigen plaats verworven, zeker gezien het kleine taalgebied van Nederland. " Ook dit jaar weer zijn boeken van Nederlandse schrijvers genomineerd voor de Duitse Jeugdliteratuurprijs.

Uitzonderlijk vakmanschap

Erdorf vertaalde meerdere boeken van Dolf Verroen. Het boek 'Slaaf kindje slaaf', vertaald als 'Wie schön weiss ich bin' won in 2006 zowel de Duitse Jeugdliteratuurprijs als de Gustav-Heinemann Friedenspreis. Voor zijn hele oeuvre won Erdorf de Martinus Nijhoff Prijs. Het geheim van zijn succes: "Ik voeg niets toe aan het origineel. Ik maak het verhaal opnieuw. Het gaat erom dat het gevoel dat een Nederlandse zin je geeft, weerspiegeld wordt in het Duits. Een voorbeeld: In een boek van Veronica Hazelhoff probeert een vader zijn kinderen een Efteling-gevoel te geven. Hoe vertaal je dat? In Duitsland heb je ook pretparken, maar die zijn niet allemaal landelijk bekend of zijn niet gericht op sprookjes. De kern van het 'Efteling-gevoel', is het sprookjesachtige. Ik heb het huis in het verhaal het 'Knusperhaus' genoemd, omdat dat het beste het sprookjesgevoel weergeeft."

Erdorf draagt soms zelf werken aan bij zijn uitgever die hij graag wil vertalen. Dat deed hij bijvoorbeeld bij Gideon Samson, wiens boek 'Zwarte Zwaan' hij nu vertaalt. "Samson is een van de schrijvers die ik vanaf het begin heb gevolgd. Toen zijn boek uitkwam heb ik het 's nachts nog gelezen. Ik vond het fantastisch en heb hem daar direct een mail over gestuurd. De volgende dag stonden er lovende recensies in de krant van vooraanstaande recensenten. Het is dan toch leuk dat je er als eerste bij was. Alsof je bij de geboorte van iets bent."

Aanstaande zondag is er in het kader van de nationale Kinderboekenweek de [kinderboekenmarkt](#) in Den Haag. Rolf Erdorf is samen met Dolf Verroen aanwezig in het Duitse paviljoen.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/99/duits-is-soms-lastige-taal-voor-kinderboeken>